

Szeged és a földgáz.

— Adatokat kér a kolozsvári bányahivatal. —

(Saját tudósítónktól.) A kissármási földgáz a pénzügyi kormány jóvoltából tudvalevőleg Szegedet is belevette utiprogramjába s nemsokára megkezdődnek már a földgáz idevezetésére irányuló munkálatok. A munkálatok előkészítését a kolozsvári magyar királyi kutató bányahivatal végzi és jelenleg a szükséges adatok összegyűjtésén fáradozik. A kolozsvári bányahivatal főnökétől, Szmolka Nándor, bányamérnöktől ma átírat érkezett Szegehez, amelyben felkéri a várost, hogy az átiratban foglalt kérdésekre *a lehető legrövidebb időn belül adjon részletes fölvilágosítást.* Az átirat, amely tíz pontban sorolja föl a szükséges statisztikai adatokra vonatkozó kérdéseket, a következő:

Az erdélyi részben feltárt éghető földgáz országos értékesíthetése céljából megkeresem a tisztelt Cimet, hogy az alábbi kérdőpontokra *a lehető legrövidebb idő alatt felvilágosítást adni szíveskedjék.*

1. A városban tüzelésre felhasznált anyag (tűzifa, ásványszén stb.) mennyisége évenként.

2. A felhasznált tüzelőanyag részletezése: *házi szükségletre, gyári és ipari célokra.*

3. A felhasznált tüzelőanyag származása és egységára nagyban és kicsinyben való vásárlásnál.

4. *A gázgyárak száma, a gyártott gáz mennyiség a legutóbbi években.*

5. Az utolsó évben (1912-ben) felhasznált gáz mennyiség: *világításra és fűtésre* (tüzelésre.)

6. A gáz mennyiség egységára köbméterenként, a felhasználási mód szerint részletezve. A befolyt összeg a világításra és külön a fűtésre felhasznált gázért.

7. *A tüzelésre (fűtésre) szolgáló gázfogyasztóinak száma.*

8. *A fűtésre és világításra szolgáló gázfogyasztóinak száma.*

9. A gáz előállításának költségei a gyártás helyén.

10. *A város lakosságából hányan foglalkoznak szellemi munkával s hányan élnek kézimunka után;* a lakosság évi keresete ugyanezen felosztás szerint.

Ezenkívül felkérem még, hogy a gázgyárak évi jelentéseit, a város és a gyár között fennálló szerződés másolatát, évi zárszámadását s más hasonló netán megjelent kiadmányát rendelkezésemre bocsájtani szíveskedjék.

Amennyiben pedig a 10. pontra nézve biztos adatok nem állnának rendelkezésre, tisztelettel felkérem, hogy

a) a megadóztatott jövedelem összegét kereseti adó és nyilvános vállalatonként elkülönítve;

b) a kereseti adóval megterhelt egyének valószínű tényleges jövedelmét;

c) a kereseti adót fizetők számát;

d) valamint azok számát, kiknek adó alá eső jövedelmük nincs s ezeknek valószínű utólagos jövedelmét velem közölni szíveskedjék.

Kolozsvár, 1913. július hó 20-án.

Szmolka Nándor s. k., hivatalfőnök, m. kir. bányamérnök.

Egész terjedelmes statisztikát kell tehát összeállítani a városnak a kolozsvári kutató bányahivatal kérdéseire. A gázgyárra vonatkozó adatok beszerzése még hagyján, de nagy munka lesz például összeállítani azt a kimutatást, amely megmondja, hányan foglalkoznak szellemi munkával és hányan élnek kézi, vagyis fizikai munkából Szegeden, továbbá mennyi az évi keresete a szellemi és mennyi a testi munkával foglalkozóknak. Milyen gyorsan történne mindezeknek a kimutatása, ha statisztikai és bejelentő hivatala volna Szegednek. A közigazgatási bizottság, mint megírtuk, a kormányhoz fölterjesztett legutóbbi éves jelentésében többek között megsűrgette a statisztikai hivatal ügyét is, a kereskedelmi miniszter azonban azt válaszolta, hogy ebben a kérdésben ér-

demleges nyilatkozatot nem tehet, mert az még nincsen olyan stádiumban. Ilyenformán a város valószínűleg csak azokra a kérdésekre adhat majd hiteles fölvilágosítást, amelyekben pozitív adatok állnak rendelkezésére.

Kiszabadult a rabművész.

— Finta Sándor elhagyta a hartai pusztát. —

(Saját tudósítónktól.) Részletesen megemlékeztek a lapok arról a zseniális művész talentusról, aki mint közönséges fegyenc évek óta a szamosújvári fegyházban szünylődt. Finta Sándor a neve ennek az embernek, a kinek nagyszerű talentuma a fegyházban bentakozott ki. Östehetség nagy reményekre jogosít, a modern szobrászat reneszánsza várható tőle. Nagyváradi fiú, szegény szülőktől származik, öreg édesanyja ma is él és szeretettel várja haza a fiát. Fintánénak két fia került a bíróság elé. Sándor és az öccse, aki a fegyházban halt meg.

A Finta-fiúk büne az volt, hogy megakarták ölni leánytestvérük csábítóját, egy ismert kerítőt. Elmentek a veszedelmes asszonynak a lakására és szemrehányást tettek neki, amiért rossz utra térítette testvérüket. Az asszony olyan válaszokat adott, hogy az amugy is izgatott és fölzaklatott lelkű Finta-fiúk rárontottak, Sándor kést rántott és az asszonynak a szíve fölé szurt. A kés megakadt a nő füzőjében és csak könnyebb sebet ejtett rajta, öt nap múlva már táncolt egy bálban. Fintáék a bíróság elé kerültek *gyilkosság kísérletének büntette* miatt Finta Sándort *tizenkét évi fegyházra ítélték.*

Finta Sándor a szamosújvári fegyházba került. Eleinte a kovácsműhelybe osztották be s a többi rabbal együtt ipari produktumokat kellett készítenie. Talentuma és akaratereje azonban kiemelte rabtársai sorából, a fegyház igazgatója hamar felismerte az érdekes rab tehetségét és megadta neki a módot, hogy tovább képezze magát.

Kilenc esztendővel ezelőtt került Finta a szamosújvári fegyházba és e hosszú idő alatt nagynevű művészszé nőtt. A darócruhás fegyenc neve azóta bejárta az egész világot: szobrai, képei, reliefjei világhírűvé tették és a magyar művészvilág nagy reménységgel és bizakodással néz a fényes talentum csodálatos fejlődése elé. Egy évvel ezelőtt szabadult ki a fegyházból a művész-fegyenc és innen a *hartapusztai közvetítő intézetbe került*, míg végre ma ennek kapui is becsapódtak mögötte: *Finta Sándor visszanyerte szabadságát.* Föltételez ez a szabadság, de Finta Sándor bizonyosan megfelel a feltételeknek. Előtte a világ, a munka lehetősége, feléje fordul a szerető figyelem és érdeklődés, egy nemzet várákozása, hogy mit és mekkorát fog teremteni az, aki nagyszerűt alkotott már akkor, mikor csak a fantáziája volt szabad.

Eddig Finta csak a szamosújvári fegyház műhelyében dolgozott. Vasszorgalmu ember volt, kora reggeltől késő estig furt, farigcsált. Eleinte faleveleket stilizált, később már komplikáltabb munkákat végzett, vasrostélyokat műkerítéseket készített. Csak lassan jutott a fémtől az agyagra. Láttá, hogy az agyag sokkal könnyebben kezelhető és így hosszas próbálgatás után agyagfigurákat kezdett készíteni. Az első agyagmunkája egy talicskás ember volt. Ezt meglátta egy *Török* nevű mérnök, akinek tanácsára

azután intezivebben kezdett foglalkozni az agyagművészettel.

A hartapusztai intézet nagy termét a rab valóságos műteremmé alakította át. Megtalálható ott minden állvány, a modellek beállításához szükséges hely. Finta az utóbbi egy év alatt, amelyet Hartán töltött, *kétszázötven művet alkotott.* Ezeket elküldte Nagyváradon élő édesanyjának, aki ennek eladási árából éldegél.

Finta Sádornal szabadulása után beszélt egy újságíró, kinek a művész eddigi életéről az alábbi érdekes dolgokat mondja:

— Rettenetes volt a büntetés, amit kiálltam. *Ha istent öltem volna, akkor sem érdemeltem volna ekkora büntetést.* A rab sorsa borzasztó, *Wilde* Oszkár tudta csak kifejezni azokat az érzelmeket, amelyek egy rab lelkében élnek. Minden fájdalommat munkába öltem, reggeltől estig fizikai munkával kényszerítettem agyamat, hogy ne kelljen gondolkodnom. Késő este, amikor mindenki lefeküdt, én olvastam és néztem a falakon elszuhanó árnyakat. A munkám annál nehezebb volt, mert hiszen sohasem láttam azelőtt valamirevaló szobrokat s épp a szobrászat volt az, ami azelőtt legkevésbé érdekelt. Ma elborzadok, ha visszagondolok: milyen borzasztó volt az a munka, amíg odajutottam, *hogy megláttam, mit lehet gipszből csinálni.*

— Erzem, hogy tehetséges ember vagyok, tudom, hogy sikereim vannak, mert egyre érkeznek hozzám levelek, amelyekben megbízásokat kapok és olyan levelek, amelyekben felhívnak, hogy tárlatokon vegyek részt. Én eddig ezeknek a meghívásoknak nem tettem eleget, mert érzem, hogy nem vagyok még eléggé kifejlődve. Erzem azt, hogy még sokat kell tanulnom, habár az utóbbi évben, amit itt töltöttem, nagy studiumokat végeztem. *Sok mindent tudok, de semmit sem láttam.* Első dolgom lesz, ha szabadulok, hogy végigjárjam ama muzeumokat, képtárakat, Olaszország városait, Párist. Más bajom is van. *A fegyházban az egyik szemem megrongálódott;* hályog képződött rajta. Ezt kell legelőször is megoperáltatnom. Nagy gondot okoz az édesanyám fentartása is. Most, hogy kiszabadultam, *máris anyagi gondjaim vannak.*

A Belvárosi-Kávéházban

: ma este :

Budapest legkedveltebb zenekara, a világhírű

KOCZÉ ANTAL

és fia

hangversenyez.

Zseblámpa 6 órai égéssel, legnagyobb üveggel lencsével és fémszálas izzókörrel darabja **3 korona.**

Fonyó Soma világítási üzletében, Kölcsey-utca 4. Wagner-dalost.